

Rautalammin kunnan
sivistysosaston
toimintasuunnitelma
2021-2026

Sisällys

Sisällys

Toimintasuunnitelmaprosessi	3
Sivistysosasto.....	3
Tilat ja niiden optimaalinen käyttö.....	6
Asiakkaina kuntalaiset	8
Talous ja henkilöstö.....	11

Toimintasuunnitelmaprosessi

Tämä on sivistysosaston toimintasuunnitelma viidelle seuraavalle vuodelle 2021-2026. Viimeiset kolme vuotta (2018-2020) ovat olleet Rautalammin kunnan taloudessa haastavat ja tulokseltaan alijäämäiset. Vuoden 2021 talousarvion valmistelutyön yhteydessä toteutamme osaston toimintasuunnitelma valmistelun, jossa pyrimme vastaamaan sivistysosaston osalta taloudellisesti haastavaan tilanteeseen ja myös ennusteiden mukaiseen tulevaisuuteen.

Toimintasuunnitelmamme rakentuu neljän osa-alueen varaan, jotka ovat toimintamme kannalta keskeisiä. Osa-alueita ovat; 1. tilat ja niiden käyttö, 2. asiakkaat ja kuntalaiset, 3. digitalisaation hyödyntäminen, 4. talous ja henkilöstö. Osittain eri osa-alueet menevät ristiin ja limittäin. Osittain niitä käsitellään erillisinä osa-alueina.

Toimintasuunnitelman laatiminen alkoi keväällä 2020 ja saatettiin valmiiksi kesäkuussa 2021.

Sivistysosasto

Sivistysosastolla on Rautalammin kunnan osasto, jonka tehtävänä on tuottaa opetus- ja kasvatustalouden palveluita, kirjasto- ja vapaa-aikapalveluita sekä kulttuuripalveluita. Osastolla työskentelee vuoden 2020 lopussa 86 henkilötyövuoden edestä henkilökuntaa. Osaston yksiköt, niiden toiminnot ja yksikköön kohdistuvat henkilötyövuodet on eritelty alla olevaan listaukseen.

Sivistysosasto pyrkii toiminnassaan kehittämään ympäristöystävällistä toimintaa ja osasto sai lokakuussa 2020 käyttöönsä Ekokompassi järjestelmän.

Osaston toimintaa ohjaava johtoajatus on tiimityöskentely, jossa työntekijöillä ja asiakkailta on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Osaston esimiehiä ja henkilöstöä on vuodesta 2019 alkaen koulutettu käyttämään tiimimallia, joka pohjautuu Jyväskylän ammattikorkeakoulun yksikön, Tiimiakatemiaan tapaan opiskella asioita. Tiimimallin käyttöönotto on aloitettu kahdessa yksikössä vuonna 2020 ja toiminta laajennetaan koskemaan kaikkia sivistysosaston yksiköitä vuonna 2021.

Kirjasto

Rautalammin kunnan kirjasto vastaa kirjastopalveluiden tuottamisesta kuntalaisille. Kirjasto toimii tällä hetkellä itsenäisesti, mutta on liittynyt Ylä-Savon ylläpitämään Rutakko –kirjastoverkkoon vuoden 2021 alussa. Rutakko-verkkoon liittyminen parantaa asiakkaiden palvelua tarjoamalla laajemman yhteiskäyttöaineiston ja ilmaisen kaukolainaverkoston kirjastoista. Lisäksi verkkostoon liittyminen tuo n. 9000 € vuosittaisen säästön kirjaston kuluihin entiseen verrattuna.

Kirjaston tiloissa toimivat vuokralla vapaa-aikatoimen nuorisotilojen ja liikuntapalvelut sekä vuoden 2021 syksyyn saakka Pentinpellon esikoulu. Kirjastolta löytyvät myös musiikkihuone sekä luokahuone, jotka ovat yhdistysten ja yritysten vuokrattavissa. Kivijalka vapautuu syksyllä 2021 yleisön käyttöön, kun esikoulu siirtyy uusiin tiloihin. Kivijalassa järjestetään konsertteja, teatteria ja muita tilaisuuksia. Nuorisotoimen

tiloina kirjaston pohjakerroksessa palvelee myös nuorisotilat. Kansalaisopisto järjestää kirjaston tiloissa kurssitoimintaa.

Kirjaston henkilöstöresurssi on noin 3,5 henkilötyövuotta (3,57). Kirjaston henkilöstöresurssiin ei näillä näkymin ole tulossa muutosta lähitulevaisuudessa. Osa-aikaiset virkailijan toimet on tarkoitettu yhdistää 2024 yhdeksi toimeksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön henkilöstösuositus on vähintään 1 htv / 1 000 asukasta, mikä toteutuu Rautalammilla tällä hetkellä. Henkilöstömuutoksista tulee säästöjä kirjaston henkilöstökuluissa vuosina 2021 – 2025.

Nuorisotoimi

Nuorisotoimen palveluihin kuuluu nuorisotilat, etsivänuorisotyö, koulunuorisotyö, nuorten kesätyöllistyminen, muu yhteistyö eri tahojen kanssa sekä toiminta koulujen loma-aikoina. Kunnan nuorisotila eli Nuokku sijaitsee kirjaston alakerrassa.

Rautalammin nuorisovaltuusto "RauNo" toimii nuorisotoimen alla. Nuorisotoimi tekee tiivistä yhteistyötä koulujen sekä seurojen ja järjestöjen kanssa. Nuorisotoimi jakaa vuosittain avustuksia lasten ja nuorten kanssa työskentelevien yhdistysten toimintaan. Etsivä nuorisotyö tarjoaa 16-29 -vuotiaille nuorille vapaaehtoista tukea ja apua elämän pienissä ja isommissakin kynnyksissä.

Nuorisotoimen henkilöstöresurssi on puolitoista henkilötyövuotta (1,5). Nuorisotoimen henkilöstöresurssia ollaan kasvattamassa 0,5-1 henkilötyövuodella vuoden 2021 aikana, jotta lasten ja nuorten hyvinvointityöhön saadaan lisää paukkuja. Tarkoituksena on ensisijaisesti pyrkiä ennaltaehkäisemään ongelmien ja haasteiden syntymistä ja säästää näin kalliiden mielenterveyspuolen perus- ja erikoissairaanhoidon kustannuksissa.

Liikuntatoimi

Liikuntatoimen palveluihin kuuluvat uimahalli, kaksi kuntosalia sekä ulkoliikuntapaikat. Liikuntatoimen toimintaan kuuluu myös tiivis yhteistyö yhdistysten ja järjestöjen kanssa sekä liikuntatoimen vuosittaiset avustukset.

Liikuntatoimen henkilöstöresurssi on noin puolitoista henkilötyövuotta (1,5). Tämä sisältää uimahallin henkilökunnan. Liikuntatoimen henkilöstöresurssiin ei ole tulossa muutoksia lähitulevaisuudessa.

Ulkoliikuntapaikkojen hoito on ulkoistettu urakoitsijalle. Hoitosopimus päättyi lokakuussa 2021 ja uuden sopimuksen kilpailutus hoidetaan yhteistyössä Sansian kanssa kevään ja kesän 2021 aikana.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksella on kolme yksikköä: Pentinpellon päiväkotitoiminta, kivijalan esiopetus (väistötila) sekä Kerkonjoen ryhmäperhepäivähoito Satakieli ja esiopetus. Lisäksi varhaiskasvatukseen kuuluvat 3 kunnallista perhepäivähoitajaa ja 2 yksityistä perhepäivähoitajaa. Perhepäivähoidon osuus varhaiskasvatuspalveluista on laskenut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Varhaiskasvatuksen käyttöaste 1-6 vuotiaiden lasten kohdalla on Rautalammilla yli 90 %.

Pentinpellon yhteyteen valmistuu laajennusosa syksyllä 2021. Laajennusosan valmistumisen myötä saamme yhdistettyä Pentinpellon päiväkodin ja esiopetuksen samaan pihapiiriin. Lisäksi synergiaa tuo Matti Lohen koulun läheisyys.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on valmisteltu luontopainotteisuuden ja luontopäiväkotimallin käyttöönottoa. Valmistelun seurauksena syksyllä 2021 starttaa metsäeskeri sekä luontopainotteinen päiväkotitoiminta. Päiväkodin laajennus tullaan tekemään Lähipuu -hankkeena ja ympäristötekijät huomioiden.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstöresurssi on noin 19 henkilötyövuotta (18,94). Tämän lisäksi perhepäivähoidon ja ryhmäperhepäivähoidon henkilöstöresurssi on yhteensä noin 6 henkilötyövuotta (5,93). Päivähoidon henkilöstöresurssi pohjautuu varhaiskasvatukseen ja voi sen vuoksi elää. Henkilöstön määrää lasketaan varhaiskasvatukseen mukaan suhdeluvulla lapsia/aikuisia, joka vaihtelee lapsen ikätason mukaan. Lapsen mahdollisesti saamat oppimiseen tai toiminnanohjaukseen liittyvät diagnoosit voivat vaikuttaa suhdelukuun.

Uusi varhaiskasvatustalain tulee voimaan 1.8.2021 ja sen seurauksena myös Rautalammin kunnassa joudutaan palkkaamaan lisäresurssia varhaiskasvatuksen yksiköihin. Erityisesti tämä tarkoittaa Pentinpellon päiväkotitoimintaa ja esiopetusta. Lisäresurssin tarve on 1 lastentarhanopettaja ja 1 lastenhoitaja. Uuden lain myötä lapsimäärän (lapsia/aikuisia) on pysyttävä lain edellyttämällä tasolla. Edes tilapäisiä ylityksiä lapsimäärässä ei sallita. Uuden lain myötä sijaisten hankkiminen korostuu poissaolotapauksissa ja varhaiskasvatuksessa on hyvin suurella todennäköisyydellä tarvetta pieneen ylimääräiseen henkilöstöön tästä syystä.

Matti Lohen koulu

Matti Lohen koulu on yhtenäiskoulu, jossa opiskelevat 1.-9. luokkien oppilaat. Koulu tarjoaa lisäksi valmistavaa opetusta maahanmuuttajataustaisille oppilaille. Koulussa toimii kaksi opetuksen pienryhmää, ala- ja yläkoulun pienryhmät. Pienille oppilaille (1.-2. lk) sekä erityisen tuen oppilaille on tarjolla iltapäiväkerhotoimintaa ja kesäkerho. Perusopetus on mukana Suomi harrastaa -hankkeessa, jonka myötä iltapäivisin lapset ja nuoret voivat osallistua ohjattuun harrastustoimintaan. Toiminta käynnistyi pilottihankkeena keväällä 2021 ja hankkeelle on haettu jatkoa syksyksi 2021.

Koulurakennuksessa toimii kunnan keskuskeittiö (perusturvaosaston alainen). Koulun yhteydessä on myös liikuntasali, kuntosalin ja uimahalli. Kansalaisopisto hyödyntää koulun tiloja oman opetuksensa järjestämisessä.

Matti Lohi työllistää yhteensä 27 opettajaa sekä 12,5 ohjaajaa ja avustajaa. Koululla on oma rehtori sekä vararehtori. Rautalammin kunnassa tehtiin kouluverkko selvitys talvella 2020–2021. Kouluverkko selvityksen perusteella Matti Lohen ja Kerkonjoen koulujen henkilöstöresurssiin on tulossa muutoksia laskevan oppilasmäärän myötä. Sekä opettajien että ohjaajien tarve vähenee merkittävästi seuraavan viiden vuoden aikana alakoulussa. Yläkoulussa opettajaresurssin laskun näkyy hieman myöhemmin. Terveystieteiden ja koulukuraattori ovat Matti Lohella 3–4 päivää viikossa. Koulupsykologiresurssia koko koulutoiminnassa on 5 päivää kuukaudessa. Lukuvuoteen 2026–2027 mennessä luokanopettajien laskennallinen tarve vähenee tämänhetkisestä yhdeksästä kuuteen. Jos esiopetuksen opettajat lasketaan mukaan, vähenee laskennallinen tarve kymmenestä kuuteen.

Kerkonjoen koulu

Kerkonjoen koulu on vuonna 2018 täysin remontoitu kyläkoulu, jossa opiskelee vuoden 2020 lopussa 35 oppilasta. Koulun yhteydessä toimii esikoulu ja ryhmäperhepäivähoitokoti Satakietä. Kansalaisopisto käyttää koulun tiloja oman opetuksensa järjestämisessä. Syksyllä 2021 Kerkonjoen koulussa on ennusteen mukaan 26 oppilasta ja 5 esikoululaista.

Kerkonjoen koulu työllistää vuoden 2020 lopussa kolme luokanopettajaa ja kaksi koulunkäynnin ohjaajaa. Koululla käy kiertävä englanninopettaja. Erityisopettaja vierailee koululla keskimäärin yhtenä päivänä

viikossa. Koululla työskentelee yksi keittiötyöntekijä, joka hoitaa myös koulun siistijän tehtäviä. Koulun rehtorin tehtäviä hoitaa tällä hetkellä kiertävä englanninopettaja oman työnsä ohella. Terveydenhoitaja ja kuraattori vierailevat Kerkonjoen koululla yhtenä päivänä joka toinen viikko.

Kerkonjoen koulun laskevan oppilasmäärän vuoksi koulun kohtalo ei näytä valoisalta. Laskennallisesti Kerkonjoen koulun oppilaat mahtuisivat jo tällä hetkellä Matti Lohen kouluun. Iso peruskorjausinvestointi 2017–2018, noin 2M€, sekä Kerkonkosken kylän veto- ja elinvoimaisuuden säilyttäminen tekevät kouluverkon muutosten toteuttamisesta haastavampia. Jos koulu lakkautetaan, tulee hyväkuntoiselle rakennukselle löytyä järkevää käyttöä. Koulutoimen kustannusten valossa Kerkonjoen koulun ylläpitäminen ei tälläkään hetkellä ole järkevää, tulevaisuudessa vielä vähemmän.

Lukio

Rautalammin lukio tarjoaa Rautalammin ainoana oppilaitoksena toisen asteen koulutusta. Lukio on hevospainotteinen yleislukio ja ilmaisutaidon opetus on myös kiinteä osa koulun toimintakulttuuria. Opiskelijoita lukiossa on vuoden 2020 lopussa 95, joista reilu puolet tulee muualta Suomesta. Lukuvuodelle 2021–2022 opiskelijoiden määrä kasvaa niin, että lukion kirjoilla on syksyn alkaessa 113 opiskelijaa.

Lukion tiloissa on kuntosali ja liikuntasali. Kansalaisopisto käyttää lukion tiloja oman opetuksensa järjestämiseen. Lukion tiloja on vuokrattu Duuni edelleä -hankkeen käyttöön. Hankkeessa tarjotaan ammatillisen opetuksen opetusta kiinteistönhoitaja ja lähihoitaja opintoja tekeville aikuisille. Myös aikuisten maahanmuuttajien opetusta on tarjottu lukion tiloissa.

Lukion ja perusopetuksen yhteisten opettajien henkilöstöresurssiin on mahdollisesti tulossa muutoksia lähivuosina perusopetuksen oppilasmäärän vähenemisen myötä.

Lukiolla työskentelee yhteensä 13 henkilö, joista 1 on koulusihteeri, 1 opinto-ohjaaja ja 1 rehtori. Loput ovat aineenopettajia. Aineenopettajista päätoimisia lukion opettajia on 7 ja päätoimisia perusopetuksen opettajia, joilla on myös lukion tunteja, on yhteensä 4. Lukion erityisopettajaresurssi on yhteensä 3h/viikko. Koulukuraattori ja terveydenhoitaja ovat lukiolla molemmat yhden päivän viikossa.

Kulttuuritoimi

Rautalammin kulttuuritoimi tuottaa monipuolisesti kulttuuripalveluja eri ryhmille. Se koordinoi ja kehittää kulttuuritoimintaa tavoitteenaan kuntalaisten hyvinvoinnin ja paikallisen identiteetin vahvistaminen. Kulttuuritoimen yksi tehtävä on Rautalammin vetovoimaisuuden edistäminen kulttuurin ja taiteen keinoin. Sitovia tavoitteita on varmistaa koordinoimalla eri kulttuurimuotojen kokeminen kaikille väestöryhmille sekä tukea ja vahvistaa kolmannen sektorin toimintaa tarjoamalla koulutusta, neuvontaa ja yhdessä tekemistä.

Eryyisinä painopistealueina vuodelle 2021 on Rautalammin Pestuumarkkinoiden 200-vuotisjuhlatapahtuman toteuttaminen syksyille sekä Rautalammin kunnan 460-vuotisjuhlavuoden näkyminen ja paikallisidentiteetin vahvistaminen sen avulla. Pidemmän aikavälin tavoitteista yksi on kulttuuritoimen työntekijäresurssin kokoajaistaminen ja vakinaistaminen, mikä mahdollistaisi pitkäjänteisemmän suunnittelu-, verkosto- ja koordinoituvuuden.

Kulttuuritoimessa työskentelee yksi osa-aikainen kulttuurikoordinaattori (määräaikainen toimi 31.12.2021 saakka). Vakituinen, täyttämätön toimi on kulttuuri- ja viestintäkoordinaattorin toimi.

Tilat ja niiden optimaalinen käyttö

Digitaalisen varausjärjestelmän luominen

Tulevaisuudessa koulujen liikuntasalien käyttö ja kirjaston tilojen vuokraus tullaan liittämään sähköiseen varausjärjestelmään

Kirjaston kokoustilojen varauskalenteri pyritään saamaan kirjaston kotisivulle, niin että asiakkaat voivat tarkistaa tilojen tilanteen ja varata tilan suoraan verkossa. Yhdistykset ovat toivoneet sähköistä tilavaraukskalenteria, että he voisivat sopia seuraavan kokouksen ajankohdan ja tilan jo edellisessä yhdistyksen kokouksessa.

Koulujen salivuorojen varaukseen tullaan tekemään sähköinen varausjärjestelmä lukuvuoden 2021-2022 aikana niin, varausjärjestelmä olisi käytössä kesän 2022 salivuoroja varattaessa.

Systemaattinen kunnossapito

Kuntaliiton antamassa Yleisten kirjastojen saavutettavuussuosituksen mukaan kirjaston pääovessa tulisi olla sähköinen avausjärjestelmä. Kirjaston pääovi automatisoitiin keväällä 2021, niin että sisäänkäynti on vaivaton lapsille, ikäihmisille ja rollaattorilla ja pyörätuolilla liikkuville.

Eners -järjestelmää hyödynnetään kaikissa sivistysosaston kiinteistöissä. Järjestelmän kautta vikailmoitukset kiinteistöön liittyen lähetetään sähköisesti suoraan talonmiehille. Järjestelmän avulla voidaan seurata myös työn valmistumista. Talonmiehet kirjaavat järjestelmään, kun vika on korjattu.

Liikuntatoimi hyödyntää sähköistä ilmoitustaulua ENER:siä mm. kuntosaleilla, ulkoliikuntapaikoilla ja uimahallissa. Ilmoitustaululla ilmoitetaan muun muassa se, milloin hiihtoladut on viimeksi ajettu tai milloin jääkiekkokaukalot on viimeksi aurattu tai jäädytetty.

Teknisellä toimella on sivistysosaston kiinteistöistä tehdyt kunnassapitosuunnitelmat

Monikäyttöisyys

Kirjaston luokahuoneeseen on kunnostettu uusi videoneuvottelutila ja etätyöpiste, joiden markkinointi on aloitettu. Kivijalka vapautuu elokuussa 2021 eskarin siirryttyä uuteen päiväkotiin. Kivijalkaa käytetään yhdistysten kokoontumisiin, erilaisiin koulutuksiin, teatteriin, konsertteihin ja perhejuhliin. Tilavuokrat tarkistetaan ja uudet taksat otetaan käyttöön vuoden 2021 alusta. Vuokratulot lisääntyvät arviolta 800-1000€ vuodessa.

Varhaiskasvatuksen tiloja voi vuokrata päiväkodin laajennuksen valmistumisen jälkeen loppusyksystä 2021 alkaen esimerkiksi yhdistysten käyttöön. Lisäksi päivähoidon tilojen yhteiskäyttö mahdollistuu Matti Lohen koulun ja muiden kunnan toimijoiden ja terapeuttien kanssa. Nyt tarvitaan rohkeutta ajatella ja hyödyntää tilankäyttöä uudella tavalla.

Lukion tiloissa järjestetään lukio-opetuksen lisäksi kunnan sisäisiä koulutuksia, kuten Lapset puheeksi – koulutuksia. Lisäksi lukion tiloja hyödynnetään mm. Duuni edellä-hankkeen opetukseen lähihoitajaoulutuksessa ja kiinteistöhoitajien koulutuksessa. Lukiolla voidaan järjestää myös aikuisten maahanmuuttajien opetusta tarvittaessa. Kesäisin lukion tiloissa järjestetään heppaleirejä yhteistyössä ratsastuskeskuksen kanssa.

Kerkonjoen koulun tiloja tullaan vuokraamaan matkailijoille.

Oppijan polku ja koulujen ICT

Koulutoimi tulee laatimaan pedagogisen kehittämisen turvaamiseksi Rautalammin kunnalle Oppijan polku – mallin, jossa tarkennetaan oppilaan näkökulmasta eri koulunkäynnin vaiheissa - varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle - tavoitteita, toimintoja ja niihin liittyvää arviointia. Osana Oppijan polkua kulkevat tavoitteet muun muassa sosioemotionaalisten taitojen opettelusta, digiosaamisesta, oppimaan oppimisen taidoista ja itse- ja vertaisarvioinnin taidoista.

Vuoden 2021 aikana ja uuden päiväkotilaajennuksen yhteydessä myös varhaiskasvatuksen digiosaaminen ja –laitteet päivitetään. Varhaiskasvatus on saanut innovatiiviset oppimisympäristöt hankerahaa. Sen avulla vahvistetaan digipedagogiikkaa varhaiskasvatuksessa. Hankkeeseen on saatu rahoitusta 45 000 €, josta laitteistojen osuus on 12 500 €, loppuosa koulutukseen ja henkilöstöresursseihin.

Opettajat saavat uudet henkilökohtaiset kannettavat tietokoneet syksyllä 2021. Koneiden avulla opetuksen ja oman työn suunnittelu mahdollistuu paremmin ilman että se on sidottu johonkin paikkaan. Koulujen luokkahuoneet tullaan varustamaan telakoilla, ulkopuolisilla näytöillä ja hiiri- näppäinyhdistelmällä, jolloin opettaja voi oman koneensa kanssa opettaa kaikissa luokissa oman koneen avulla. Määräraha hankintaan on varattu talousarvioon

Oppilasennusteen vaikutus tilankäyttöön

Lapsi- ja oppilasennusteiden valossa koulutoimi lähtee valmistelemaan Kerkonjoen koulun lakkauttamista lukuvuoden 2021–2022 aikana. Samalla tarkastelemme kriittisesti koulun yhteydessä olevan ryhmäperhepäivähoitokodin olemassaoloa. Jos kiinteistö myydään tai vuokrataan, on mahdollista, että ryhmäperhepäivähoito joutuu myös luopumaan nykyisistä tiloista. Lapsimäärän kehitys vaikuttaa ryhmäperhepäiväkodin toiminnan jatkoon. Vaihtoehtoina mahdollisen ryhmäperhepäiväkodin lakkautamistilanteessa ovat yksityisen perhepäivähoidon tarjoaminen sekä korvaavan palvelun järjestäminen kirkonkylän Pentinpellon yksikössä. Tarkemmat tiedot oppilasennusteista ja niiden vaikutuksesta opetusryhmien määrään esitellään toimintasuunitelman Talous raiteilleen -osiossa.

Uuden päiväkotilaajennuksen myötä pystymme säästämään sijaiskuluissa ja hyödyntämään paremmin ja monipuolisemmin varhaiskasvatuksen ja koulun henkilöstöä. Myös keskuskeittiön, talonmies- ja siivouspalvelujen synergia paranee kun perusopetuksen ja päivähoiton toiminnot keskittyvät yhteen pihapiiriin.

Asiakkaina kuntalaiset

Palvelulupaukset

Varhaiskasvatuksen palvelulupaus: Suunnitelmalliset toiminnot ulkona, siten että kaikki oppimisen osa-alueet tulevat huomioiduksi. Ulkoilua päivittäin. Luontomateriaalien käyttö. Ympäristökasvatuksen osa-alueet korostuvat.

Kirjasto (Itä-Suomen kirjastojen yhteinen palvelulupaus)

1. Kaikille mahdollisuus lukea - Lukutaito on kansalaistaito. Kirjaston osaajat ja kokoelmat ovat monipuolisen lukemisen ja monilukutaidon edistämistä varten.
2. Tukea aktiiviseen kansalaisuuteen ja hyvinvointiin - Kirjasto opastaa tiedonlähteille ja tukee elinikäistä oppimista. Kirjasto ehkäisee syrjäytymistä
3. Osaamista ja yhteistyötä- Kirjastossa työskentelee osaava ja osaamistaan kehittävä henkilökunta. Kirjasto toimii valtakunnallisessa ja kansainvälisessä kirjasto-verkossa. Kirjasto kehittää toimintaansa yhdessä asiakkaiden kanssa.
4. Kaikille avoin tila - Jokainen on tervetullut kirjastoon

Koulutoimen palvelulupaus: Tarjoamme laadukasta ja suunnitelmallista kasvatusta ja pedagogiikkaa varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Oppijan polun lanseeraaminen nivoo nivelvaiheet yhteen varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Koulutoimi pitää tärkeänä koulutuksen ja opetuksen tarjoamista terveyttä ja turvallisuutta edistäen, lasten ja nuorten ääntä kehitys- ja arviointityössä kuunnellen.

Yhden luukun periaate

Tämä tarkoittaa, että asiakkaan ottaessa yhteyttä, jokainen kunnan työntekijä toimii palveluohjaajana. Palveluohjaajan tehtävänä on ottaa asiakkaan asia hoitaakseen ilman, että asiakkaan tarvitsee olla yhteydessä useaan tahoon tai eri toimijoihin. Näin kunnan työntekijät hoitavat asiakkaan asian heidän puolestaan.

Kuntalaisten ja asiakkaiden osallistaminen

Varhaiskasvatuksen asiakasraati toimii ja se on yksi väylä varhaiskasvatuksen asiakkaiden osallistamisesta. Lisäksi varhaiskasvatuksessa on kerran vuodessa asiakastyytyväisyyskysely. Ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti lapset osallistetaan jokaisessa yksikössä.

Perusopetuksessa toimii vanhempainyhdistys, joka toimii perheiden äänitorvena koulun suuntaan. Vanhempainyhdistys pyrkii proaktiiviseen työskentelyyn ja tuo ennakkoluulottomasti esiin koulun toimintaan liittyviä kehitysideoita ja -ajatuksia.

Perusopetuksessa ja lukiossa toimivat oppilas- ja opiskelijakunnat, joita edustaa oppilas- ja opiskelijakunnan hallitukset. Em. Hallitusten tehtävänä on ajaa oppilaiden ja opiskelijoiden etuja ja toimia viestin välittäjänä koulun henkilökunnan ja oppilaiden sekä opiskelijoiden välillä. Oppilas- ja opiskelijakunnan jäseniä otetaan mahdollisuuksien mukaan osaksi koulun oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmän työskentelyä ja koulun kehittämis- ja arviointitoimintaa.

Isojen hankkeiden, kuten rakennushankkeet, suunnittelussa hyödynnetään kuntalaisilta hankkeen ideoinnin ja kuntalaisten osallistamisen osalta.

Palveluiden markkinointi

Kunnan palveluita markkinoidaan aktiivisesti kunnan omilla nettisivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Sivustososaston kaikilla yksiköillä ja hallintokunnilla on omat sosiaalisen median kanavat, joita he hyödyntävät itsenäisesti kunta- ja viestintästrategian mukaisesti. Kunnan kotisivut ovat yksi markkinointiväylä.

Markkinointiin liittyen perehdytämme kaikki työntekijät ja luottamushenkilöt, jotka toimivat omilla kasvoillaan kunnan markkinoijina. Markkinointiperehdytyksessä painotamme sitä, että työntekijät ja luottamushenkilöt ovat myös vapaa-ajallaan kunnan kasvoja. Jokaisen rooli kunnasta kertovan positiivisen viestin viejänä on tärkeä.

Rautalammin kunta tavoittelee yhteismarkkinointia. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikkien eri osastojen ja kaikkien yksiköiden markkinointi tukee koko kunnan markkinointia. Esimerkiksi tonttien markkinoinnin yhteydessä kerrotaan lapsiperheiden palveluista ja päinvastoin.

Lukion markkinointitiimi on työstänyt lukiolle oman markkinointisuunnitelman. Lukion henkilöstö ja opiskelijat tekevät tällä hetkellä lukion brändin kirkastusprosessia. Koulujen sosiaalisen median kanavat ovat tärkeitä sekä imagon rakentamisen mutta myös viestinnän kannalta.

Lukion markkinointityöhön kuuluu sosiaalisen median ja lehtimainonnan lisäksi myös messumarkkinointi. Koulutus- ja hevosaiheiset messut on aikataulutettu lukion markkinointikalenteriin ja niillä vierailaan budjetin sallimissa rajoissa.

Lukion Satulateatteri toimii aktiivisesti sekä markkinoi itseään. Lukuvuoden 2021–2022 alusta Rautalammin ratsastuskeskuksen toiminnan markkinointi otetaan tiiviimmäksi osaksi lukion markkinointityötä. Lukion ja ratsastuskeskuksen symbioosi edellyttää saumatonta yhteistyötä ja molempien menestystä.

Kirjastolla on ajantasainen ja toimiva markkinointisuunnitelma, jossa on eritelty mistä ja miten ilmoitukset jaetaan. Kokemus on osoittanut, että kun kirjastotilassa on paljon erilaisia ohjeistuksia ja ilmoituksia paperiversioina seinällä, ilmoituksia ei huomata. Muun muassa Axiellilla, joka on kirjastojärjestelmän toimittaja, on InfoWall -järjestelmä, jonka avulla ajankohtaisia tapahtumia ja sisältöä voidaan tuottaa suurille infotauluille, jotka sijaitsevat kirjastossa keskeisillä paikoilla. Vastaavia järjestelmiä löytyy myös muilta toimittajilta. Info taulut on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2022.

Palveluiden kehittäminen

Syksyllä 2021 aloitamme sähköisten lomakkeiden, varausjärjestelmän ja maksamisen kehittämisen. Tavoitteena on, että koulujen liikuntasalit, kirjaston luokka- ja musiikkitilat sekä koulujen muut tilat tulevat sähköisesti varattaviksi.

Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimi pyrkivät saamaan sähköisen lomakkeen kevään 2022 avustusten hakemista varten.

Kirjaston Axiellin Arena Nova –verkkokirjasto päivitettiin vastaamaan uusia saavutettavuus vaatimuksia Rutakko kirjastoverkkoon liittymisen yhteydessä. Päivitys sisältää Aurora verkkomaksuominaisuuden.

Koronavuodesta viisastuneena olemme täällä hteellä paremmassa valmisudessa Myös Korona tai muiden mahdollisten epidemioiden takia miten huomioimme kotona olevat lapset- etäyhteys- yhteys vakan henkilöstöön ja lapsiin

Kirjaston asiakkaat voivat tehdä sähköisesti aineistonhankintaehdotuksen kirjastolle ja myös kaukolainapyyntö onnistuu sähköisesti. Uuden kirjastokortin tekemistä voi nopeuttaa täyttämällä ja tulostamalla lomakkeen ja tuomalla sen kirjastoon. Kirjastokortin saa kun on todistanut henkilöllisyytensä kuvallisella henkilöllisyystodistuksella. Lomakkeet löytyvät kirjaston kotisivulta.

Ylä-Savon Rutakko-kirjastoverkkoon kuuluvat Iisalmen kaupunki, Sonkajärvi, Vieremä, Lapinlahti ja Kiuruvesi. SavoGrown kunnista verkkoon kuuluvat Keitele, Pielaveden, Tervon ja Vesannon kirjastot. Rautalammin kirjaston liittyy toukokuussa 2021 kirjastoverkkoon. Liittymisen seurauksena verkkopalvelut

paranevat ja aineistojen saatavuus paranee. Aineistokuljetusten myötä seutulainat takaavat asiakkaille hyvän saatavuuden kaikkien Rutakko-kirjastojen kokoelmista. Samalla kaukolainuksen tarve vähenee ja postikulut pienenevät. Tulevina vuosina asiantuntijapalvelut pienenevät yhteislisenssien ansiosta. Säästö noin 9000 € vuodesta 2022 eteenpäin.

Asiakkailta tulleen palautteen mukaan tarvetta olisi tulostimelle, jolle voisi tulostaa wlan-verkon kautta asiakirjoja esimerkiksi omalta läppärieltä. Varsinkin kesäasukkailta on tullut toiveita ko. palvelusta. ePrint on suojattu pilvipohjainen palvelu, jolla voi tulostaa mistä tahansa, missä on käytettävissä Internet-yhteys. Tulostettavan asiakirjan tai valokuvan voi lähettää sähköpostitse suoraan kirjaston tulostimeen. Kun kirjaston kopiokoneen leasingsopimus päättyy, tulostinhankinta toteutetaan yhteistyössä hallinto-osaston kanssa.

Sivistysosasto laatii viestintästrategian ja –suunnitelman, joka tukee kuntastrategiaa ja osaston toiminnan tavoitteiden saavuttamista.

Kirjastolla on käytössä asiakaspalautteen mahdollisuus kunnan kotisivuilla ja kirjaston yläaulassa on palautelaatikko. Palautetta antamalla asiakkaat pääsevät vaikuttamaan kirjaston toimintaan. Palautteet eivät ole pelkästään hankintatoivomuksia vaan niiden pohjalta on toteutettu mm. koiraparkki, lukolliset säilytyslokerot yläaulaan, vaihtohylly ym. Asiakkaiden pyritään osallistamaan myös tulevissa hankkeissa ja palvelujen suunnittelussa.

Kirjasto pidetään auki kesällä, myös heinäkuussa, koska kuntalaisten lisäksi sulut vaikuttaisivat kesäasukkaiden ja matkailijoiden kirjastonkäyttöön. Kirjastopalvelujen markkinointi kesäasukkaille jalkautetaan järjestämällä Pop up-kirjasto kesätrefeillä. Tärkeää on myös toimiva langaton yhteys (WLAN/WiFi), jota kesäasukkaat käyttävät asioiden hoitamiseen.

Kirjaston palvelujen segmentoinnissa eri asiakasryhmät on otettu huomioon. Vanhuksille on tarjolla kotipalvelua. Kirjaston kotipalvelulla tarkoitetaan kirjojen tuomista asiakkaan kotiin. Palvelu on maksuton ja tarkoitettu pääsääntöisesti sellaisille kuntalaisille, jotka eivät korkean iän vuoksi itse pääse asioimaan kirjastossa. Myös pitkäaikainen sairaus tai vamma voivat oikeuttaa kotipalvelun asiakkuuteen. Kotipalveluasiakkaina on tällä hetkellä 3 yksityishenkilöä ja 6 laitosta. Kirjasto hoitaa myös Celia - palveluiden välittämistä asiakkaille. Celia tuottaa ja välittää kirjallisuutta saavutettavassa muodossa, mm. äänikirjoina ja pistekirjoina, yhteistyössä kirjastojen ja kustantajien kanssa. Celian kirjoja voivat käyttää kaikki, joille tavallisen kirjan lukeminen on lukivaikeuden, sairauden, vamman tai vastaavan syyn vuoksi vaikeaa. Celian maksuttoman äänikirjapalvelun käyttäjäksi voi liittyä kirjastossa. Kirjasto on osaltaan mukana myös vanhustenviikon ohjelmassa.

Työikäiselle aktiivi väestölle tarjotaan erilaisia tapahtumia, joiden järjestämisessä on useasti otettu huomioon asiakkaiden toiveita mm. runopiiri, kirjailijavierailut, asiantuntijaluennot.

Maahanmuuttajat puolestaan käyvät ryhmänä pakolaisohjaajaan kanssa tutustumassa kirjaston palveluihin. Heille myös tilataan kirjakokoelmia heidän omalla kielellään ulkomaalaisten kirjastosta. Lisäksi heille on käyttöänsäannot/esitteitä eri kielillä. Vammaisten kirjastopalveluja tullaan tulevaisuudessa kehittämään saavutettavuusdirektiivin pohjalta, mm. ulko-oven sähköistäminen on osa tätä suunnitelmaa.

Lasten ja nuorten kirjastopalveluihin kuuluvat kirjastonkäytön ja tiedonhallinnan opetus, mediakasvatus, kirja-vinkkaus, satutunnit, erilaiset tapahtumat, sekä koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyö. Vuonna 2019 kirjastossa kävi kirjastokäytönopetuksessa 183 oppilasta. Kirjasto ylläpitää ja päivittää myös lukudiplomilistoja eri luokka-asteille ja järjestää kesäisin "Lukevin lomalainen"-kilpailun. Nuorille on suunniteltu yökirjasto ja peli-illat yhdessä vapaa-aikatoimen kanssa.

Talous ja henkilöstö

Osaston talouden yleiskatsaus

Rautalammin sivistysosastolla työskentelee henkilöstöä yhteensä 86:en henkilötyövuoden verran. Osaston budjetissa toimintakatteeksi on arvioitu 6,3M€ vuonna 2021. Tästä koulutoimen osuus on 5,7M€ ja vapaa-aikatoimen 0,6M€.

Rautalammin kunta		Pääbudjetti							27.10.
INTIME/Talouden Suunnittelu		46 KOULUTUS							
Selite	TP 2019	TA 2020	TOT 6 KK	Hallintokunta	Muutos %	TS 2022	TS 2023	TS 2024	
T U L O T (ulkoiset)	-319 203	-359 832	-223 242	-300 740	-16,4	-196 140	-196 140	-196 140	
M E N O T (ulkoiset)	4 888 423	4 783 854	2 262 556	5 011 658	4,8	4 934 309	4 904 055	4 846 360	
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	4 569 220	4 424 022	2 039 314	4 710 918	6,5	4 738 169	4 707 915	4 650 220	
Suunnitelmapoistot	320 372	303 868	160 965	317 310	4,4	302 438	301 065	181 846	
Tulot (sisäiset)	-57 440	-86 004	-34 430	-55 712	-35,2	-55 712	-55 712	-55 712	
Menot (sisäiset)	761 832	799 206	302 835	730 359	-8,6	439 517	439 517	439 517	
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 024 764	1 017 070	429 370	991 957	-2,5	686 243	684 870	565 651	
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	5 593 984	5 441 092	2 468 684	5 702 875	4,8	5 424 412	5 392 785	5 215 871	
Rautalammin kunta		Budjettiyehteveto							1.10.2020 14:00:56
INTIME/Talouden Suunnittelu		50 KULTTUURI JA VAPAA-AIKA							
Selite	TP 2019	TA 2020	TOT 6 KK	Hallintokunta	Muutos %	TS 2022	TS 2023	TS 2024	
T U L O T (ulkoiset)	-72 938	-66 200	-24 020	-105 521	59,4	-106 317	-66 317	-66 317	
M E N O T (ulkoiset)	537 119	507 738	248 814	575 092	13,3	530 876	493 732	495 764	
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	464 181	441 538	224 794	469 571	6,3	424 559	427 415	429 447	
Suunnitelmapoistot	73 498	72 641	36 466	56 772	-21,8	52 686	56 786	29 820	
Tulot (sisäiset)	-20 201	-56 338	-17 097	-28 114	-50,1	11 274	11 274	11 274	
Menot (sisäiset)	109 012	111 400	38 261	110 432	-0,9	50 516	50 536	50 536	
TOIMINTAKATE (sisäiset)	162 309	127 703	57 630	139 090	8,9	114 476	118 596	91 630	
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	626 490	569 241	282 424	608 661	6,9	539 035	546 011	521 077	

Kouluverkkoselvityksen tulokset

Lukuvuoden 2020-2021 aikana Rautalammin koulutoimessa toteutettiin kouluverkkoselvitys. Selvityksen tekijäksi kilpailutuksen jälkeen valittiin FCG Oy (Finnish Consultin Group Oy).

Kouluverkkoselvitys oli kattava läpileikkaus viimeisen kymmenvuoden ajalta kunnan väestökehitykseen ja oppilasmäärän kehitykseen sekä tulevaisuuden osalta väestöennusteeseen ja oppilassennusteeseen. Kouluverkkoselvityksessä otettiin kantaa myös koulutoimen tämänhetkiseen kustannusrakenteeseen ja kouluverkkoselvityksen tehnyt yhtiö FCG Oy antoi omat esityksensä tämän hetken akuuteista ja myös tulevaisuuden muutostarpeista.

Opetusryhmien määrä

Tällä hetkellä Rautalammissa työskentelee yhteensä yksitoista (11) luokanopettajaa. Alla olevassa kuviossa on laskettu kahdenkymmenen (20) oppilaan ryhmäkoolla laskennalliset opetusryhmien määrät. Laskennallinen luokanopettajatarve tällä hetkellä on perusopetuksen puolella pyörästettyä yhdeksän (9) luokanopettajaa. Luokanopettajatarve vähene lapsiennusteen mukaan niin, että lukuvuonna 2026–2027 luokanopettajia tarvitaan laskennallisesti yhteensä kuusi (6). Luokanopettajatarpeen väheneminen tarkoittaa käytännössä sitä, että luokanopettajien määrää joudutaan vähentämään nykyisestä yhdestätoista (11) viisi (5) seuraavan kuuden vuoden aikana.

Matti Lohen yhtenäiskoulun yläkoulu on tällä hetkellä kaksisarjainen. Tämä tarkoittaa sitä, että kukin luokka-aste on jaettu kahteen ryhmään ja ryhmiä on näin ollen kuusi (6). Ryhmien laskennallinen määrä vähenee ennusteen mukaan niin, että lukuvuonna 2026–2027 ryhmiä olisi neljä (4). Ryhmien väheneminen merkitsee käytännössä sitä, että aineenopettajien työt vähenevät. Jatkossa suurena haasteena onkin aineenopettajien opetusvelvollisuuden täyttyminen. Tulevaisuudessa joudumme entistä tarkemmin miettimään lukion ja perusopetuksen yhteisten opettajien työn jakautumista sekä luokanopettajien työmäärän täydentämistä aineenopettajien työllä.

Koulut yhteensä	2020-2021	Jako 20	2021-2022	Jako 20	2022-2023	Jako 20	2023-2024	Jako 20	2024-2025	Jako 20	2025-2026	Jako 20	2026-2027	Jako 20
e	28	1,40	22	1,10	15	0,75	17	0,85	17	0,85	13	0,65	10	0,50
1	24	1,20	28	1,40	22	1,10	15	0,75	17	0,85	17	0,85	13	0,65
2	33	1,65	24	1,20	28	1,40	22	1,10	15	0,75	17	0,85	17	0,85
3	18	0,90	33	1,65	24	1,20	28	1,40	22	1,10	15	0,75	17	0,85
4	28	1,40	18	0,90	33	1,65	24	1,20	28	1,40	22	1,10	15	0,75
5	37	1,85	28	1,40	18	0,90	33	1,65	24	1,20	28	1,40	22	1,10
6	31	1,55	37	1,85	28	1,40	18	0,90	33	1,65	24	1,20	28	1,40
1-6 yhteensä	171	8,55	168	8,40	153	7,65	140	7,00	139	6,95	123	6,15	112	5,60
e-6	199	9,95	190	9,50	168	8,40	157	7,85	156	7,80	136	6,80	122	6,10
7	29	1,45	31	1,55	37	1,85	28	1,40	18	0,90	33	1,65	24	1,20
8	38	1,90	29	1,45	31	1,55	37	1,85	28	1,40	18	0,90	33	1,65
9	48	2,40	38	1,90	29	1,45	31	1,55	37	1,85	28	1,40	18	0,90
7-9 yhteensä	115	5,75	98	4,90	97	4,85	96	4,80	83	4,15	79	3,95	75	3,75
1-9 yhteensä	286	14,30	266	13,30	250	12,50	236	11,80	222	11,10	202	10,15	187	9,35
e-9	314	15,70	288	14,40	265	13,25	253	12,65	239	11,95	215	10,75	197	9,85

Taulukko: Opetusryhmien määrä perusopetuksessa

Rautalammin kunnassa työskentelee 1,5 opinto-ohjaajaa. Toinen heistä on vuosityöajassa ja toisen palkkaus on sidottu opinto-ohjaajan opetusvelvollisuuteen puolikkaalla työajalla. Uuden oppivelvollisuuslain ja pidennetyn oppivelvollisuuden myötä opinto-ohjauksen tarve korostuu. Koulutuksenjärjestäjän, kotikunnan ja myös huoltajien vastuu oppilaiden ja opiskelijoiden koulunkäynnistä kasvaa uuden lain myötä. Kunnan viranhaltijoille tulee myös uusia velvoitteita tilanteissa, joissa oppilas ei hakeudu toiselle asteelle tai oppilaan tai opiskelijan opinnot eivät syystä tai toisesta etene. Kunnan viranomaisilla on jatkossa velvoite osoittaa oppilaille koulupaikka, jos hän ei ole perusopetuksen jälkeen hakeutunut toisen asteen opintoihin elokuun loppuun mennessä. Ääritapauksessa koulutuksenjärjestäjä/kotikunta on velvollinen tekemään rikosilmoituksen huoltajista, jos oppilas tai opiskelija laiminlyö oppivelvollisuuttaan. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö tulee jatkossa entistä tärkeämmäksi, jotta oppilaiden ja opiskelijoiden oppivelvollisuuden suorittamista voidaan tukea parhaalla mahdollisella tavalla.

Lukuvuosi	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Luokat 7-9	115	98	97	96	83	79
Ohjausresurssi h	506	431	426	422	365	347

Taulukko: Ohjausresurssi tuntia/lukuvuosi – luokkaopetuksen ulkopuolinen

Laskennallisesti erityisopetuksen tarve vähenee oppilasmäärän tippumisen myötä lukuvuosien 2021-2022 ja 2025-2026 välillä noin yhden henkilötyövuoden verran.

	oppilasmäärä	mitoitus	oppilasmäärä	mitoitus	oppilasmäärä	mitoitus	oppilasmäärä	mitoitus	oppilasmäärä	mitoitus
Perusopetus	2021-2022		2022-2023		2023-2024		2024-2025		2025-2026	
alakoulu	168	1,96	153	1,75	140	1,55	139	1,56	123	1,4
yläkoulu	98	0,98	97	0,97	96	0,96	83	0,83	79	0,79
perusopetus yhteensä	2,94		2,72		2,51		2,39		2,19	
Lukio	2021-2022		2022-2023		2023-2024		2024-2025		2025-2026	
	113	0,125	113	0,125	113	0,125	113	0,125	113	0,125
Koulutoimi yhteensä	3,065		2,845		2,635		2,515		2,315	

Henkilöstömäärän sopeuttaminen oppilasennusteen mukaiseksi.

Kouluverkkoselvityksen, lapsiennusteen sekä talous- ja toimintasuunnitelmien valossa sivistysjohtaja tulee ehdottamaan sivistyslautakunnalle sekä myöhemmin kunnanhallitukselle ja -valtuustolle seuraavia muutoksia osaston henkilöstörakenteessa:

- Varhaiskasvatusjohtajan paikka **lakkautetaan** kesäkuussa 2021
 - Päiväkodinjohtajan paikka muutetaan kokoaikaiseksi, ilman opetusvelvoitetta
 - Perustetaan päiväkodin varajohtajan toimi OTO. Toisin sanoen varajohtajana toimii lastentarhanopettaja, jolla myös työvelvoite lapsiryhmässä, mutta hoitaa samalla sovittuja päiväkodin hallinnollisia tehtäviä.
 - Varhaiskasvatusjohtajan tehtäviä jaetaan päiväkodinjohtajalle, päiväkodin varajohtajalle varhaiskasvatuksen erityisopettajalle ja sivistysjohtajalle erillisten sopimusten mukaisesti. Sopimusten yhteydessä päätetään myös mahdollisista lisäkorvauksista.
- Opettajien ja ohjaajien määrää vähennetään laskennallisen ryhmien määrästä kertovan taulukon mukaisesti vuosina 2021-2026
 - Tällä hetkellä toimia tai virkoja ei vakinaisteta siihen saakka, kunnes tarvittavat henkilöstöresurssin vähennykset on saavutettu. Täyttämättä jätetyt virat ja toimet lakkautetaan.
 - Tämänhetkisistä luokanopettajien tehtävistä lakkautetaan lukuvuoteen 2026–2027 mennessä yhteensä viisi (5). Samalla myös koulunkäynninohjaajien määrää vähennetään neljä henkilötyövuotta. Erityisopetusresurssiin tehdään myös tarvittavat muutokset laskennallisen erityisopetustarpeen laskiessa. Käytännössä tämä tarkoittaa erityisopettajien määrän vähentämistä kolmesta kahteen.
- **Vahvistetaan** terveyden edistämistä ja **ennaltaehkäistään** ongelmien sekä haasteiden pahenemista:
 - Haetaan Pohjois-Savon liitolta hankerahaa koulupsyykkarin palkkaamiseen yhdessä Suonenjoen kaupungin ja Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän kanssa. Hankkeen valmistelusta vastaavat Rautalammin kunnan sivistysjohtaja ja Suonenjoen kaupungin koulutusjohtaja. Hanke kattaa kustannukset 100%
 - Koulutoimen ja nuorisotyön yhteiseksi työntekijäksi palkataan koulunkäynninohjaaja, jolla puolet työajasta kohdentuu nuorisotoimeen. Työnkuvaan kuuluu koulunkäynnin ohjaajan tehtävien lisäksi mm. Nuokulla työskentelyä.
 - Palkataan kuntaan liikuntaneuvoja, joka hoitaa lasten ja nuorten liikuntaharrastustoimintaa ja sen kehittämistä sekä vastaa liikuntaneuvojan tehtävistä ja terveydenedistämistyöstä eri ikäryhmissä.
- **Perustetaan** hyvinvointilautakunta

- Sivistyslautakunta lakkautetaan tämän valtuustokauden jälkeen kesällä 2021 ja tilalle perustetaan hyvinvointilautakunta, joka ottaa hoitaakseen perusturvaosaston ja sivistysosaston hallintojen alle kuuluvat toimet. Lautakunnan esittelijöinä toimivat sekä perusturva- että sivistysjohtaja. Lautakuntien yhdistämisellä saavutetaan terveyden edistämiseen ja haittojen ennaltaehkäisyyn liittyviä hyötyjä. Samalla varaudutaan mahdollisesti tulevaan SOTE-uudistukseen, kun sivistysosaston puolella päästään tarkemmin kiinni terveys- ja sosiaalipuolen ongelmien, haittojen ja haasteiden syntymekanismeihin ja taloudellisiin vaikutuksiin.
- Sivistysjohtajan tehtävä **muutetaan** hyvinvointijohtajaksi ja koulutoimen rehtorien virat **yhdistetään** yhdeksi rehtorin viraksi vuoden 2023 aikana
 - Sivistysjohtajan tehtävä muutetaan koulujen hallinnon yhdistämisen yhteydessä hyvinvointijohtajaksi, joka ottaa hoitaakseen kuntalaisten hyvinvoinnin kokonaisvaltaisen edistämisen kunnan suurimmalla toimialalla.

Resurssien järkevä käyttö

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen siirtyminen "samaa pihapiiriin" luo mahdollisuuden henkilöstön yhteiskäytöstä ja tavoite on, että sijaisresurssia saadaan pienennettyä. Mahdollisuuksien mukaan henkilöstön yhteiskäyttöä tulisi kehittää myös Matti Lohen koulun kanssa. Kerkolla ryhmiksen ja opettajien/ ohjaajien yhteiskäyttö tulee huomioida.

Lyhyen tähtäimen suunnitelmat

DIGITAALISAATIO:					
VAPAA-AIKATOIMI JA KIRJASTO					
TAVOITE	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKILÖ	SÄÄSTÖ	AIKATAULU
Kuntalaisten digipalveluiden kehittäminen: -sähköinen ajanvaraus -sähköinen maksaminen -sähköiset lomakkeet	Johtoryhmän hyväksyntä. Työryhmän perustaminen ja digipalvelujen toteutus ostopalveluna.	Määräraha digipalveluiden kehittämiseen	Vapaa-aikasihteeri. Työryhmä: vapaa-aika, koulutoimi, kunnanvirasto ja ITC-osaaja	Työaika	2021
TAVOITE	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKILÖ	SÄÄSTÖ	AIKATAULU

E-printin käyttöönotto kirjastolla ja sitä kautta palveluiden parantaminen	Käyttöönotto kirjastolle	-	Kirjastonjohtaja	-	2021
VARHAISKASVATUS					
TAVOITE	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKILÖ	SÄÄSTÖ	AIKATAULU
Digipalvelujen kehittäminen/ Sähköinen ajanvaraus esim. Tilojen varaus ja sähköinen maksaminen	Johtoryhmän hyväksyntä. Työryhmän perustaminen ja digipalvelujen toteutus ostopalveluna. Koulutus	Määräraha digipalveluiden kehittämiseen	Varhaiskasvatusjohtaja	Työaika	2021-22
Markkinointi	Markkinointiin mukaan rautalampilaiset ja mitä meillä on ja mitä sellaista, mitä naapurikunnassa ei ole. Kokonaisvaltaisen markkinointin toteutus -> ei ainoastaan tontteja	Laajempi markkinointiryhmä rautalampilaisista	Työryhmä	Uudet kuntalaiset ja sitä kautta tuloja	2021-
PERUSOPETUS					
TAVOITE	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKILÖ	SÄÄSTÖ	AIKATAULU
Digipalvelujen kehittäminen/ Sähköinen ajanvaraus esim. Tilojen varaus.	Johtoryhmän hyväksyntä. Työryhmän perustaminen ja digipalvelujen toteutus ostopalveluna. Koulutus.	Mahdollinen määräraha. Mahdollinen hankeraha. Pohjois-Savon digitutorhanke jatkuu.	Koulujen rehtorit ja heidän varahenkilönsä.	Työaika. Henkilöstökulujen pienentäminen (esim. etäkokousten tuomat säästöt)	2021-2022
Markkinointi.	Markkinointiin mukaan (peruspalveluiden markkinointi)	Laajempi markkinointiryhmä rautalampilaisista	Tiimi/työryhmä	Uudet kuntalaiset ja sitä kautta tuloja	2021-

LUKIO					
TAVOITE	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKILÖ	SÄÄSTÖ	AIKATAULU
Digipalvelujen kehittäminen	Digitalisaationkehittämishanke	Avustus Mansikka Ry:ltä. Opetusta kansalaisopistolta, yhteistyötä ROMU:n ja Rautalammin musiikin ystävien kanssa	Lukion rehtori ja musiikinopettaja		2021-2022
Markkinoinnin kehittäminen	Lukion brändin kirkastaminen Ilmeen yhtenäistämisen sosiaalisessa mediassa, lomakkeilla, viestinnässä	Lukion henkilöstö ja opiskelijat	Lukion markkinointiryhmä	Lukiolaisten määrän kasvattaminen > lisää valtiosuusia	2021-
Sähköisten työvälineiden kehittäminen	Opetusteknologian päivittäminen, digihankkeen hyödyntämisen koulutuksissa	Lukion budjetti	Rehtori	Ei rahallista säästöä,tavoitteena opetuspalveluiden kehittäminen	2021-2023

TILAT JA NIIDEN OPTIMAALINEN KÄYTTÖ:					
VAPAA-AIKATOIMI JA KIRJASTO					
TAVOITE	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKILÖ	SÄÄSTÖ	AIKATAULU
Kirjaston tilojenkäytön kehittäminen	Kuntalaisten osallistaminen sekä näyttelytoiminnan oheen soveltuva muu toiminta	-	Kulttuurikoordinaattori	Työaika	2021

	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKI LÖ	SÄÄSTÖ	AIKATAULU
	Video- neuvottelutila n markkinointi. Kivijalka kirjaston omaan käyttöön	-	Kirjastonjohtaja	Vuokratulot n. 800-1000 euroa/vuosi	2021
VARHAISKASVATUS					
TAVOITE	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKI LÖ	SÄÄSTÖ	AIKATAULU
Varhaiskasvat uksen tilojen hyödyntämine n	Markkinoidaa n tiloja matalalla kynnyksellä yhdistyksille ja järjestöille	Markkinointiryh mä	Päiväkodin johtaja+ markkinointiry hmä	Vuokratuloja	2021-22
Varhaiskasvat uksen tilojen hyödyntämine n	Vuokrataan/ yhteiskäyttö Pentinpellon yläkerran tiloista: tarvitseeko Matti Lohen koulu, terapiatila, mahd. Perheneuvola tms.	Yläkertaan pientä pintaremonttia ja suunnitelma, mitä tiloihin saadaan	Varhaiskasvatu sjohtaja, päiväkodin johtaja	Mahd. Vuokratuloja, mutta tärkeintä yhteistiloja- matalan kynnyksen paikka --> ennalta ehkäisevää toimintaa	2021-22
PERUSOPETUS					
TAVOITE	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKI LÖ	SÄÄSTÖ	AIKATAULU
	Markkinoidaan tiloja matalalla kynnyksellä yhdistyksille ja järjestöille	Markkinointiry hmä	Rehtori(t) ja markkinointiry hmä	Vuokratuloja	2021-2022
TAVOITE	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKI LÖ	SÄÄSTÖ	AIKATAULU
Talkoohengen ylläpitäminen.	Koulutuksen, tuen ja avustusten tarjoaminen.	Avustukset	Kulttuurikoordi -naattori ja vapaa- aikasihteeri		2022

	Säännöllinen yhteydenpito ja viestiminen.				
LUKIO					
TAVOITE	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKILÖT	SÄÄSTÖ	AIKATAULU
Lukion tilojen vuokraaminen	Vuokrataan lukion tiloja koulutuksiin ja tapahtumiin	Lukion kanslia	Rehtori ja koulusihteeri	Vuokratuotto	
Pidetään lukio "asuttuna"	Aktiivinen lukion markkinointi sekä laadukkaan opetuksen ylläpitäminen	Koko lukion henkilöstö	Rehtori	-	

ASIAKKAANA KUNTALAISET:					
VARHAISKASVATUS JA PERUSOPETUS					
Varhaiskasvatus ja kunta, jonne halutaan--> Esim. Green card Finland sertifikaatti	Markkinointi, innovatiivisuus, yhteisöllisyys, luontopainotteisuus	Henkilöstö, lapset, huoltajat, kuntalaiset	Vakajohtaja, päiväkodin johtaja	Mahdollisia tuloja uusista asiakkaista, kokonaisvaltainen hyvinvointien ennalta ehkäisy	2021-
Metsäeskari	Markkinointi, kota	Esiopetuksen henkilökunta + koko varhaiskasvatus	Vakajohtaja	Kokonaisvaltainen hyvinvointi	Syksy 2021-
Koululaisten aamu- ja iltapäivähoito varhaiskasvatuksen/ esiopetuksen kanssa	1-2.luokkalaisten aamu- ja iltapäivähoito järjestetään esikoululaisten kanssa/ samassa tilassa.	Yhteistyö vakan henkilöstön ja koulunkäynnin ohjaajien kanssa	Vakajohtaja / rehtori	Henkilöstön yhteiskäyttö, mahdollinen henkilöstön vähentäminen Mutta tarjotaan palvelua, jota joka syksy kysytään (aamuhuolto)	Syksy2021-

TALOUS:					
VAPAA-AIKATOIMI JA KIRJASTO					
TAVOITE	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKILÖ	SÄÄSTÖ	AIKATAULU
Rutakko-verkon käyttöönotto	Palvelun osto	10 000€	Kirjaston johtaja	9000 euroa/vuosi	2021
Ulkoliikunta-paikkojen suhteuttaminen asukasluukuun	Ulkoliikunta-paikkojen kilpailutuksen ehdot --> tarjonnan supistaminen	-	Sivistys-lautakunta Vapaa-aikasihteeri	n. 10 000 euroa/vuosi	2021
VARHAISKASVATUS					
TAVOITE	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKILÖ	SÄÄSTÖ	AIKATAULU
Sijaisten määrän väheneminen-luontopainotteisuus	Kun kirkonkylän yksiköt yhdistyvät samaan pihapiiriin, henkilöstöä voidaan paremmin hyödyntää ja sijaisia ei tarvita niin paljon.	Henkilöstö	vakajohtaja	Kokonaisvaltaisen hyvinvointi myös henkilöstöllä-sairauspoissaolojen väheneminen, -> sijaiset minimiin	syksy2021
Sijaisten määrän väheneminen	Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen.	Henkilöstö	Rehtorit,sivistysjohtaja	Kokonaisvaltaisen hyvinvointi myös henkilöstöllä-sairauspoissaolojen väheneminen, -> sijaiset minimiin	2021-
Henkilöstöresursien mitoitus	Oppilasmäärät tippuvat lähivuosien aikana. Ennakoidaan henkilöstötarve (eläköitymiset, määräaikaaisuudet)	Henkilöstö	Rehtorit,sivistysjohtaja	Henkilöstökulujen tippuminen ennakkoinnin ja oppilasmäärän tippumisen myötä.	2021-
PERUSOPETUS JA LUKIO					
TAVOITE	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKILÖ	SÄÄSTÖ	AIKATAULU

Henkilöstömitoituksen optimointi	Kouluverkkoselvityksen pohjalta tehdään henkilöstösuunnitelma	Koulutoimen hallinto	Sivistysjohtaja	Säästöt tulevat myöhemmin	2021

Pitkän tähtäimen suunnitelmat

HENKILÖSTÖMITOITUS:					
VAPAA-AIKATOIMI JA KIRJASTO					
TAVOITE	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKILÖ	SÄÄSTÖ	AIKATAULU
Kahden puolikkaan kirjasto-virkailijan toimien yhdistäminen	Yhdistää kaksi puolikasta toimea yhdeksi toimeksi	-	Kirjastonjohtaja	7 900 euroa/vuosi	2024
VARHAISKASVATUS, PERUSOPETUS JA LUKIO					
TAVOITE	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKILÖ	SÄÄSTÖ	AIKATAULU
Varhaiskasvatusjohtajan viran lopettaminen	Virka lopetetaan ja tehtävät jaetaan päiväkodinjohtajalle, päiväkodin varajohtajalle sekä sivistysjohtajalle		Kunnanhallitus/-valtuusto		2021-2022
Varhaiskasvatuksen erityisopettajan yhdistäminen	Erityisopettaja ottaa vastuulleen sekä varhaiskasvatuksen		Rehtori ja/ tai sivistysjohtaja-varhaiskasvatusjohtaja		Kun vakaerityisopettaja jää eläkkeelle

perusopetuksen kanssa	ksen että perusopetuksen				
Joustava henkilöstön käyttö	Ennakointi ja suunnittelu (tiimimalli käytössä toiminnan suunnittelussa ja resurssien suuntaamisessa)		Rehtori(t) ja/ tai sivistysjohtaja		2021-
Henkilöstömäärän sopeuttaminen	Luokan- ja aineenopettajien määrää vähennetään suunnitellusti oppilasmäärän muuttuessa. Toiminnan ennakkoinnissa käytetään hyväksi oppilasennusteita ja kouluverkkoselvityksen tuloksia		Sivistysjohtaja	300 000€	2021-2026

TILOJEN OPTIMAALINEN KÄYTTÖ					
VARHAISKASVATUS, PERUSOPETUS JA LUKIO					
TAVOITE	KEINOT	RESURSSIT	VASTUUHENKILÖ	SÄÄSTÖ	AIKA TAU LU
Perusopetuksen toimintojen keskittäminen Matti Lohen koululle	Kerkonjoen koulun lakkauttaminen ja oppilaiden siirtäminen Matti Lohelle		Sivistysjohtaja, sivistyslautakunta, kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto		
Varhaiskasvatustalveluiden keskittäminen Pentinpellon päiväkodin yhteyteen.	Ryhmäperhepäiväkotien Satakielen lakkauttaminen ja päivähoitopalv		Sivistysjohtaja, sivistyslautakunta, kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto		

	eluiden keskittäminen Pentinepellon yksikköön.				